

De Tweede Kamer, Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
t.a.v. De informateur, mevrouw M.I. Hamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Utrecht, 3 juni 2021

Betreft: Aandachtspunten voor het onderwijs van ouderorganisaties

Geachte mevrouw Hamer,

Ouders en school willen hetzelfde: het beste onderwijs voor het kind. Daarom vormen ouders, leraren en kinderen samen de gemeenschap van een school in Nederland. De betrokkenheid van ouders bij het onderwijs en de school van hun kind is van groot belang. Als ouderorganisaties zien we dat er de komende jaren veel nodig is om de basis voor goed onderwijs op orde te krijgen. Aanpassingen in wet- en regelgeving en investeringen zijn daarvoor noodzakelijk. In deze brief doen we voorstellen om ons onderwijs te verbeteren.

Investeren in kleinere klassen

Ieder kind in het funderend onderwijs verdient persoonlijke aandacht van de leerkracht. De grote werkdruk die leraren ervaren, de gevolgen van het lerarentekort en de vaak grote klassen in het funderend onderwijs maken het echter voor veel leraren onhaalbaar om ieder kind de aandacht te geven die het nodig heeft. Dat heeft een grote impact op de (basis)kwaliteit van ons onderwijs. Stel daarom een norm voor maximale klassengrootte op waar scholen alleen onderbouwd van af kunnen wijken. Investeren in voldoende leraren is daarvoor een voorwaarde.

Deze maatregel is met name waardevol omdat het een breed positief effect heeft: de werkdruk van leraren neemt af, kansengelijkheid wordt bevorderd en kinderen kunnen zich beter ontwikkelen. Bovendien dragen kleinere klassen bij aan het wegwerken van opgelopen vertragingen in de ontwikkeling in verband met corona. Uit representatief onderzoek onder ouders blijkt tevens dat des te groter de klas, des te meer ouders de onderwijskwaliteit, de veiligheid en de relatie school-ouders onvoldoende vinden¹. Daarnaast dragen kleinere klassen bij aan een beter passend onderwijs, omdat leraren beter onderwijs kunnen verzorgen voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte. Een kleinere klas kan niet worden opgevat als vrijbrief om minder te doen voor passend onderwijs of kansengelijkheid, daar moet gelijktijdig in worden geïnvesteerd.

Investeren in passend onderwijs

In de evaluatie passend onderwijs heeft de regering 25 verbetermaatregelen opgesteld. De uitvoering hiervan is inmiddels gestart. Deze verbeteringen zijn noodzakelijk en ambitieus, maar er is onvoldoende geld voor beschikbaar. Voor deze structurele verbetermaatregelen is toereikend budget nodig, onder andere voor de onafhankelijke oudersteunpunten per samenwerkingsverband, een ambitieuze norm basisondersteuning, het verbeteren van de lerarenopleidingen, onderwijs voor kinderen die (tijdelijk) niet naar school kunnen en de aansluiting onderwijs-zorg.

Leerrecht wettelijk verankeren

Ieder kind heeft het recht om te leren en om zich optimaal te ontwikkelen. Op dit moment staat niet het recht op onderwijs, maar de plicht tot schoolgang centraal. Daarom moeten we de komende vier jaar inzetten op een

¹ Staat van de Ouder 2021, Ouders & Onderwijs

hervorming van de leerplichtwet, waarbij een leer- en ontwikkelrecht het uitgangspunt wordt, in lijn met het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. Zo zorgen we dat alle kinderen toegang krijgen tot bekostigd onderwijs en in staat worden gesteld tot ontplooiing van de persoonlijkheid, talenten en geestelijke en lichamelijke vermogens. Ook moeten er stappen worden gezet in de integratie van speciaal en regulier onderwijs.

Een sterke medezeggenschap

Ouders hebben een belangrijke formele positie in de medezeggenschap op school- en bestuursniveau. Dit betekent dat ze in ieder geval op papier een belangrijke stem hebben in de keuzes die door besturen en schoolleiders worden gemaakt, maar in de praktijk is de positie van de (G)MR op scholen regelmatig zwak. De kenniskloof tussen het bestuur en de medezeggenschap is te groot. Versterk daarom de medezeggenschap in de praktijk door de MR structureel en onafhankelijk te laten ondersteunen op beleidsmatig, juridisch en secretariael vlak en door meer te investeren in laagdrempelige scholing van MR-leden.

De (rechts)positie van ouders

Ook buiten de formele medezeggenschap is de positie van ouders te zwak. Door de vergaande schaalvergroting van scholen is het voor ouders moeilijk geworden om voor de rechten van hun kind op te komen zonder ondersteuning. Een schoolbestuur kan beschikken over advocaten en financiert dit uit overheidsmiddelen. Ouders zijn op zichzelf aangewezen en betalen rechtsbijstand uit eigen zak. Maak het daarom gemakkelijker voor ouders om ook juridisch advies in te winnen en zorg dat ouders een toevoeging kunnen krijgen wanneer zij in conflict komen met het schoolbestuur dat de regels niet naleeft. Heb daarbij oog voor het risico van juridisering en conflict en bevorder ook de mogelijkheid van bemiddeling. Versterk de ouderorganisaties zodat zij ouders beter kunnen ondersteunen.

Om effectiever toezicht te kunnen houden op scholen, is het belangrijk om de Onderwijsinspectie de bevoegdheid te geven om op basis van signalen van ouders, leerlingen en leraren te inspecteren en hen hierover terug te koppelen. Voor een compleet beeld zouden ook de adviezen van de geschillencommissie toegevoegd moeten worden aan het dossier van de school bij de Inspectie en zou de Inspectie moeten investeren in het raadplegen van meer ouders, waarvoor ze de digitale mogelijkheden kan benutten. Door betere naleving van bestaande regels kan juridisering van het onderwijs juist worden voorkomen.

Kansrijk onderwijs voor ieder kind

Goed onderwijs moet voor elk kind gelijk toegankelijk zijn, ongeacht de wijk waarin het kind opgroeit of de portemonnee van de ouders. Helaas spelen juist die factoren steeds meer een rol. De bijlessen en examentrainingen die een belangrijke toevoeging op ons onderwijs zijn geworden, zijn niet voor elk kind betaalbaar. En goed werkende digitale leermiddelen die inmiddels onmisbaar zijn op de meeste scholen, heeft niet elk kind ter beschikking. Tijdens de wetsevaluatie in het voorjaar van 2021 moeten digitale leermiddelen, net als schoolboeken, onder de Wet Gratis Schoolboeken komen te vallen en kosteloos beschikbaar worden gesteld voor kinderen.

Nationaal Programma Onderwijs

Voor de aanpak van de gevolgen van corona op het onderwijs is inmiddels het Nationaal Programma Onderwijs opgesteld. Er komt in totaal 5,8 miljard euro vrij voor het primair en voortgezet onderwijs voor de komende 2,5 jaar. Om het lerarentekort aan te pakken, kleinere klassen te organiseren en de toenemende kansongelijkheid en vertraging tegen te gaan moet (een deel van) dit geld structureel worden. Dan kunnen we de basis op orde krijgen.

Over de invulling van het Nationaal Programma Onderwijs hebben de ouderorganisaties eerder al een gezamenlijke brief met verbeterpunten opgesteld. Deze sturen we als bijlage van deze brief mee.

We wensen u veel wijsheid in de formatie en rekenen op uw aandacht voor het onderwijs.
Hoogachtend,

Lobke Vlaming
Directeur-bestuurder Ouders & Onderwijs

Mede namens:

VERENIGING
OPENBAAR
ONDERWIJS

